Ч. 57 Середа 12 (24) марта 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Администрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вибори з більшої посілости в Галичині.

Бережани. З округа Бережани-Перемишляни-Підгайці на 32 голосуючих вибраний послом одноголосно бар Юл. **Блажовский**.

Бохня. Округ Бохня-Віличка-Бжеско, на 70 голосуючих вибраний одноголосно Йосиф **Поповский**.

Жовків. Округ Жовків-Рава-Сокаль, на 60 голосуючих вибраний одноголосно проф. др. **Мілєвский**.

Золочів. Округ Золочів-Камінка-Броди, на 42 голосуючих вибраний одноголосно Є. Ексц. Аполінарий **Яворский**.

Коломия. Округ Коломия-Городенка-Снятин-Косів-Надвірна, на 49 голосуючих вибраний 46 голосами др. Генрих **Вельовейский**.

Краків. Округ Краків-Хшанів, на 39 голосуючих вибраний послом др. Петро **Ґурский**.

Львів. Округ Львів-Городок, на 34 голосуючих вибраний одноголосно Давид **Абрагамович**.

Новий Санч. Округ Новий Санч-Ясло-Грибів-Лиманова-Нов. Торг-Горлиці, на 56 голосуючих вибраний одноголосно др. Володимир **Пілінський**.

Перемишль. Округ Перемишль-Ярослав, на 35 голосуючих вибраний послом Лев **Хшановский** 34 голосами (одна карта порожна).

Рогатин. Окрук Рогатин-Бібрка, на 24 голосуючих вибраний послом одноголосно Северин **Генцель**.

Самбір. Округ Самбір-Староміcто-Турка-Дрогобич-Рудки, на 70 голосуючих вибраний послом Юл. **Ґізовский**, радник суду окружного в Самборі 63 голосами (7 карток віддано порожних).

Станіславів. Округ Станіславів-Богородчани-Товмач Бучач, на 38 голосуючих вибраний послом др. Войтїх **Дідушицкий** 34 голосами (4 голоси розстрілені).

Сянік. Округ Сянік-Бірча-Лісько-Березів-Коросно, на 83 голосуючих вибраний послом одноголосно Володимир **Гнївош** з Золотого Потока.

Тарнів. Округ Тарнів-Пільзно-Домброва-Мілєць, на 52 голосуючих вибраний послом Володислав **Струшкевич** 51 голосами.

Тернопіль. Округ виборчий Тернопіль-Збараж-Скалат-Теребовля, на 52 голосуючих вибраний послом одноголосно Михайло **Ґарапіх** з Цеброва.

Чортків. Округ Заліщики-Борщів-Гусятин-Чортків, на 40 голосуючих вибраний послом одноголосно др. Юрий **Борковский**.

Яворів. Округ Яворів-Мостиска-Чесанів, на 27 голосуючих вибраний послом одноголосно др. Володимир **Козловский**.

На вибраних повисше 20 послів єсть давних 14 а нових 6, іменно: Ґіжовский, Блажовский, Юр. Борковский, Ґарапіх, Ґурский і Пінінський.

З Відня доносять, що на запрошенє правительства були у Відни в пятницю німецкі посли соймові з Чехії: др. Шлезінґер, др. Ліпперт, др. Функе і німецкий народовець др. Шікер та конферували з ґр. Баденїм. В конференциї брав також участь міністер справедливости др. Ґляйспах. Цїлию тої конференциї було поінформоване правительство о успособленю Нїмців в Чехії. З того, що в конференциї брав участь також міністер справедливости, здогадують ся, що обговорювано також справу маючого видати ся розпорядженя язикового для Чехії.

В неділю відбули ся збори нових послів з Чехії, належачих до німецкої партиї поступової, щоби нарадити ся, яке мають заняти становище в новій Раді державній, і над утворенем німецкої партиї поступової спільно з одномислячими послами в инших краях коронних.

Новинки.

Львів дня 23-го марта 1897.

— **Іменованя.** П. Міністер торговлї іменував почтових официялів: Ів. Бга у Львові, Сам. Ґольдберґа в Перемишли і Стан. Скомского в Кракові контрольорами почтовими, а крім того Авг. Домбровского в Заліщиках і Ів. Урбаньского в Станиславові почтовими касиєрами. З новоіменованих призначило Міністерство торговлї Сам. Ґольдберґа до Ряшева і Ів. Урбаньского до Горлиць полишаючи инших іменованих в їх дотеперішних місцях побуту. — Ц. к. краєвий висший суд в Кракові іменував повітового фельдфебля при старостві в Мостисках Стеф. Дзядика канцелїстом до веденя книг ґрунтових в ц. к. повітовім суді в Живци.

— **Загальні збори** устроює філія руского товариства педаґоґічного в Терноподи дня 25-го

---

4)

Футра і зьвірята, що їх дають.

(Дальше).

III.

Гляньмо-ж тепер на торговлю, яка веде ся футрами взглядно поодинокими кожами. При тім треба мати то на оці, що виправлені кожі продають ся або на штуки або в т. зв. бламах, по кілька штук, дібраних і зшитих разом, оттак щоби більше менше вистало на одно футро. При купованю в бламах треба бути дуже осторожним і добре оглядати цїлий блам, бо торговельники допускають ся часто всїляких обманьств: не лиш вшивають маленькі кусники, окравки, щоби через то надати волосови красний вигляд і одностайність барви, але дуже часто побіч дійстно кількох дуже красних штук додають ще инших лихих, штучно закрашених і так апретованих, що невправне око може їх легко взяти за добрі і красні. Аж в ношеню покаже ся опісля яке було обманьство: одна часть футра держить ся добре, друга пускає волос так, що він зовсім вилізе і пораблять ся плїші, або волос покрутить ся і зібє ся та поробля ся кудли.

Що-до торговлї футрами то она така: часть сибірских кож і з Аляски іде безпосередно до Льондону, друга часть на торг до Кяхти, де їх купують Хинці. Третя і найбільша часть висилає ся на торг до Ірбіту, малого міста на всхіднім підгірю уральских гір. Тут відбуває ся торг в лютім і сюди заходять купці зі всїх сторін Европи. В 1891 р. продано в Ірбіті 6 міліонів кож, з тих самих виворок 4,500.000, лисів 72.600, а соболів 12.500 штук. В роках 1890 до 1892 уторговано на сім торзї звиш 3,036.000 зр.

Велика часть із сих кож приходить опісля на славний ярмарок в Нижнім Новгороді і тут купують їх вже з другої руки. Лиш кожі з північної Росиї і з Астрахану продають ся тут з першої руки. В 1892 р. продано тут 23 міліонів всїляких кож, з котрих 14 міліонів було вже нероблених на футра, взглядно на кожухи.

Найбільший зі всїх торгів на футра буває в Льондонї, бо там продають не лиш кожі, які завозить товариство ловецке знад гудзоньского заливу, але також і ті, які доставляє Аляска, Прибилскі острови, побережа моря Берінґа, Лябрадор і Австралія. Вартість привезених в 1892 р. кож на торг до Льондону доходила до 20.880.000 зр. Всї ті кожі продають ся в певних часах на лїцитациї. Кожі гудзоньскої спілки лїцитують аґенти тоїж спілки, а кожі, присилані товариствами ловецкими з Аляски і з Лябрадору та поодинокими предприємцями, продає фірма Лямпзон і Спілка. Підприємство сеї фірми єсть величезне. В 1893 р. виставила она на лїцитацию 6 міліонів кож зі всїх країв і всїлякого рода, коти і сині лиси, видри і конґури. Всї лїцитациї відбувають ся чотири рази до року, в січни, марті, червни і жовтни. Найважнїйшою єсть лїцитация в Марті. На ній продають кожі з лисів, морских видр, морских медведів, нерців і кун. Перед лїцитацию укладають кожі після їх якости, роблять списи і розсилають їх наперед купцям а відтак позваляють і оглядати, так, що сама лїцитация відбуває ся опісля дуже скоро. На десять лїцитациях продають пересічно по три міліони штук.

Другі важні торги на футра відбувають ся в Копенгазї, куди привозять головно ґренляндскі сиві і білі лиси, а відтак і в Липску. В сім послїднім місті відбуває ся найбільший торг в часї великодних сьвят і тут продають футра закуплені на російских торгах і на торгах в Льондонї і Копенгазї. Крім того приходять тут на продаж кожі упольовані в Німеччинї і в прочій північній Европі, а межи тими займають не послїдне місце також і шкірки з наших домашних котів. Що року продають тут не менше лиш 50.000 кож з котів, з котрих футра, як кажуть, мають бути дуже теплі. Шкірки ті приходять головно з Бельгії і Голяндиї та з Чорного ліса в Німеччинї. Селяни в Чорнім лісї годують богато котів одностайної барви, чорних або сивих, котрих називають „синими", убивають їх в зимі і продають похатникам, що ходять за ними по селах. Шкірки ті виправляють і продають таки некрашеними по цїнї 1 зр. 50 кр. до 2 зр. за штуку.

Цїна поодиноких кож буває всїляка і зависить всюди від того, яка єсть подаж, а який попит. Коли яке футро вийде в моду, то, розуміє ся, і цїна кож іде в гору. Так н. пр. перед лїцитацию в Льондонї в 1894 р. цїна соболів пішла була о 100 процент в гору. Розуміє ся, що і кожі з одної і тої самої зьвірини не мають однакової вартости, бо ті, що мають

с. м. в комнатах „Бесїди“ о 3-ій годинї пополудни з такою програмою: 1) Справоздане видїлу з дїяльности за минувший рік; 2) справоздане касиєра; 3) справоздане контрольної комісиї; 4) внесеня членів.

— Огонь. З Щурович, в брідскім повітї, доносять, що в четвер вечером погоріло сусїдне сїльце Романівка. З 35 загород селяньских згоріло аж 30 з усїми будинками господарскими і з цїлого села лишило ся лише 5 загород і двір, положені від сторони, з котрої дув вітер. Завязує ся комітет, котрий займе ся помічничою акциєю, а тимчасом приймає жертви на бідних погорільців о. Петро Верединьский, лат. парох в Щуровичах. Погорільцї потратили всьо що мали: дах над головою, останки припасів господарских, домашну обставу, а головно також худобу.

— Крадїж в костелї. До львівского костела оо. Кармелитів закрав ся оногдашної ночи якийсь невислїджений злодій і забрав около 50 хрестиків, медаликів і серць та 12 зр. готївкою. Злодій вийшов з костела головними дверми, при котрих зломив зелїзну засуву.

— Нещастна пригода. З Кольбушової в західній Галичинї, пишуть до львівских ґазет: Дня 19-го с. м. в день сьв. Йосифа (після лат. календаря) лучила ся в сїльци Цмолясї страшна пригода. На іменинах у місцевого сотрудника оглядав місцевий учитель Войтїх Скоронський револьвер, з котрого пиший в присутности гостий кілька разів був вистрілив. Учитель не знаючи, що в револьвері лишив ся ще один набій, випалив случайно, а куля поцїлила в саме чоло війта, що був також в гостинї. Смерть наступила зараз.

— Незвичайна розправа відбуде ся сими днями перед трибуналом станиславівским. Яко обжалований стане мурин, котрий свому панови Клюдскому, властителеви менажериї, украв 100 зр. „Уцивілїзований“ мурин сидить тепер в слїдчій вязници в Товмачи.

— Атентат на зелїзничий поїзд. Куриерский зелїзничий поїзд, що ішов в пятницю вечером зі Львова до Кракова, обкидано в Ряшеві камінєм. Камінє вибило кілька шиб в ваґонах І-ої і ІІ-ої кляси, а одного подорожного скалїчило в голову. Полїция слїдить за виновниками.

— Опозиция при винї. Угорский опозиционіст Юлїй Сульнер хвалив на принятю у президента міністрів Банфіого одну сорту білого вина і звернув ся до него з питанем: „Маєте, ексцеленцие бо ато того вина?“ — „Ну, відповів Банфі, може вистане єго на тих пятнайцять лїт моєї управи, що менї випророкував Міксат“. Сульнер звернув ся до своєї партиї і сказав: „Товариші, беріть ся добре до того вина, щоби скінчило ся чим скорше!

— Участь Галичини в парискій виставі 1900 р. була темою недїльного відчиту австрийского ґен. комісаря для тої вистави, проф. В. Ф. Екснера, в сали львівского ратуша. Відчит звабив богато ріжних достойників, дам з аристократиї, визначних промисловців і купців, а навіть військових. По довшім вступі про загальне значінє вистав проф. Екснер начеркнув образ орґанїзациї париской вистави в 1900 р. Прийшовши до властивої річи, до участи Галичини в парискій виставі, він сказав, що наш край повинен виказати там передовсїм свій великий поступ продукциї, відтак свої ткацкі і деревні вироби, гірничі продукциї як сіль і нафту, дальше свою штуку, а вкінци, що й найважнїйше, свій домашний промисл. По відчитї прелеґентови подякував президент міста, др. Малаховский, а публика нагородила єго оплесками.

— Торговля дївчатами. Перед станиславівским трибуналом відбула ся тими днями карна розправа против Рубина Яновера і пятьох инших жидів, обжалованих о вивіз дївчат з Галичини до домів розпусти в Цареградї. Рубин Яновер вже раз сидїв за такий злочин 7 місяців у вязници, мимо того не покинув свого поганого ремесла і коли вийшов з тюрми завязав спілку та від 4 лїт займав ся вивозом дївчат. По переведеній розправі засудив трибунал Яновера на рік, єго жінку і Ехеля Шнайдера на 8 місяців, Хаїма Андермана на 3, Ройзу Андерманову і 18-лїтну Естеру Собель на два місяці тяжкої вязницї.

— Погроми жидів лучили ся в Шполї на Українї. В тій справі подають „С.-Петербурґскі Ведомости“ такі вісти: Дня 1-го с. м. о 3-ій год. по полудни налинула на місточко товпа селян і розбила в пух і порох маґазини, доми і товарові склади, що належали виключно до жидів. Множество богатих маґазинів, дрібних крамів і сотки домів опустошено в несповна чотирох годинах. Шпола, що славила ся своєю цвитучою торговлею і вглядним добробитом, представляє тепер вид опустошеного неприятелем міста. Вікна і двері в домах повиломлювані, меблї і всяке хатне знаряде знищені; побіч маґазинів лежать цїлі гори товару, до котрих шнурком ходять щенщини і дїти, щоби забирати домів жидівске добро. Причиною погромів була сварка одного селянина з жидом-ковалем, що закінчила ся бійкою! — Для втихомиреня розрухів вислано з Київа війско, котре привернуло лад. Виновних арештовано.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Старайте ся придбати собі висшого образованя.

— Як можна собі придбати висше образованє? Передовсїм читайте богато, але читайте з цїкавости, щоби щось довідати ся, щось научити ся; не лиш длятого, що щось подобає ся. Читайте як найбільше такі книжки і ґазети, в котрих говорить ся про поважні річи, наукові і потрібні до житя, а як найменше таких, в котрих ведуть ся якісь сварки і суперечки; але й ті треба читати, бо чоловік тогди виробляє собі свій суд. Не треба лиш богато читати, бо они відводять від дїйстного образованя і від спокійної працї, роздразнюють чоловіка, не дають спокою. Коли що читаєте, читайте уважно, роздумуйте над тим і запамятуйте собі. Як треба що читати, о тім поговорим пізнїйше; тут лиш скажемо, що треба читати, щоби набрати ся висшого образованя: 1) Треба читати всїлякі повісти. Они не лиш роблять нам приємність, дають розривку, але й учать пізнавати характери людий. Чоловік чоловіка повинен знати, а чим люди більше образовані, тим лїпше себе знають. А коли чоловік научить ся пізнавати других, то буде й себе знати, буде знати яким він єсть, а яким повинен бути. — 2) Читайте описи подорожий. Треба знати сьвіт і людий, звичаї і обичаї, а тогди будете знати, як у людий а як у нас. Годї кождому їздити по сьвітї. Що хтось научить ся із своєї подорожи, того може другий научити ся з книжки. — 3) Читайте історию свого народу і історию других народів. Исторія показує нам, як було і показує нам, як могло бути і як повинно бути. — 4)

густїйший волос і красшу барву, платять ся дорожше. Дуже красні і дорогі футра дають морскі видри, звані також камчатскими, та морскі медведї. В 1891 р. коштувало одно футро з морской видри пересїчно 700 зр., а в 1893 р. платили ся на лїцитациї в Льондонї навіть по 1560 зр. Кожі з морских медведів платили ся значно дешевше; за ті, що походили з Прибиловских островів, плачено по 48 зр., а за ті що з Аляшки ще менше.

Певно нїяка зьвірина не дає нам так ріжнородних і в цїнї, від найдешевших до найдорожших, змінних футер як лис; длятого годить ся о сїм зьвіряти дещо більше поговорити, тим більше, що мало єсть людий, котрі мають о тім добре понятє, що то за футра з червоних, білих, срібних, чорних і синих лисів.

Насамперед треба то знати, що маємо три роди лисів, з котрих кожа уживає ся на футра, а то: наш звичайний або простий лис, лис полярний або підбігуновий або також ледовий і лис степовий або корсак. Всї ті три роди лисів відріжняють ся від себе не загальною будовою тїла, як більше лиш своїм волосом, своїми прикметами і місцем проживаня.

Простій або червоний лис жиє всюди в більший части північної сторони нашої півкулї, отже в цїлій Европі, в північній Африцї, в західній і північній Азиї. Яка єго натура і який спосіб житя, того не потребуємо тут розказувати, бо то аж занадто загально звістне. Головна єго прикмета — хитрість і пажерливість. Що-до барви волоса він дуже зміняє ся. Барва простого лиса єсть звичайно така: верхом буває цїлий рудавий; позаяк поодинокі волоски на чолї, на лопатках і на задї від крижів аж до хвоста мають білі кінчики, то барва впадає трохи в біло; варґи і лице боками та підгорле суть білі, на ногах має білі смуги, груди і черево сїрі; хвіст єсть рудий або жовто-червоний. Тепер же бувають такі відміни: лис осмалений має кінчик хвоста чорний, а цїлий виглядає як би осмалений; лис золотий єсть ясніщої барви, має білий конець хвоста і біле підгорле; чорний або сріблистий лис має волос чорний, блискучий, котрий сьвітить ся як срібло, він жиє на Кавказї, в Сибіри і в північній Америцї; на конець лис хрестоватий або мішанець, має волос червоно-або жовто-брунатний, на хребтї темний хрест, черево і підгорле чорне.

Найцїннїйше єсть футро з чорного лиса, коли оно дїйстно чорне і майже зовсїм не має білого волоса, котрий би надавав єму сріблистий полиск. Одна кожа такого лиса платить ся по 840 до 1450 зр., підчас коли за сріблисту кожу платить ся ледви 95 до 100 зр. Зовсїм чорні лиси суть дуже рідкі і межи многими тисячами штук знайде ся ледви одна, дві таких. Тому то й футра з чорних лисів суть незвичайно дорогі, платять ся по 9000 до 12000 зр. Хрестові лиси суть, здаєсь, мішанцями з червоних і сріблистих; їх волос буває також не завсїгди однаковий, але більше менше жовто брунатний, з більше або менше визначним хрестом, а одна кожа платить ся і по 90 зр. Найдешевші суть прості лиси, котрі продають ся по 2 зр. 50 кр. до 4 зр. за кожу. В Нїмеччинї минає ся сих лисів до 100.000 штук річно. Красні червоні лиси платять ся вже дорожше. На торзї в Льондонї в 1893 р. продано 800.000 штук таких лисів, хоч правда, що були між ними і дуже красні з Лябрадору, за котрі платило ся по 9 до 18 зр.

Другий рід лиса то лис полярний, або ледовий, а дві єго відміни лис білий і лис синий. Білі лиси суть найзвичайнїйші і платять ся всїляко: зимові кожі по 9 до 15 зр., лїтні по два до півтретя риньского. Білих лисів привовять з Ґренляндиї, Сибіри і північної Америки річно по 20 до 60.000 штук. Значно цїннїйші суть сині лиси; зимові кожі платять ся по 60 до 170 зр., а навіть і дорожше, лїтні по 12 до 24 зр. В Льондонї продаїх річно 3 до 4000 штук, в Копенгазї по 1000 до 1500, в Ірбітї около 2000 штук. За найлїпші ґренляндскі сині лиси плачено в 1894 р. по 48 зр.

Придивім жа ся тепер близше сему другому родови лиса. Звичайно думають, що полярний лис має лїтом темний волос і тогди називає ся синим лисом, а зимою зміняє волос на білий і тогди називає ся білим лисом. Однакож так не єсть; то лиш дві відміни одного і того самого лиса. Лис полярний відзначає ся тим, що має коротенькі, круглі уха, короткі ноги, кудлаті лаби і дуже кудлатий хвіст, та єсть значно менший від нашого лиса, більше менше 95 центиметрів довгий, з чого добра третина припадає на сам хвіст. Лїтом барва єго волоса або темна, подібна трохи до землї або лупкових скал, а зимою або біла як сніг (білий лис) або так само темна як в лїтї (синий лис). Лїтом, звичайно в червню зачинає він лїняти ся. З верха і боками показує ся брунатний волос, впадаючий більше або менше в сїро і мінить ся сиияво, сподом показує ся білий довший волос, а під ним такої самої барви вовнистий волос. З часом стає волос твердший і густїйший, аж в початком осени стане найгустїйший. Тепер же зачинає ся у білого лиса така зміна: кінцї довшого волоса зачинають сивіти, але зрідка і він стає сиваво цяткований; опісля волос біліє що раз більше і роблять ся білі пятна, аж наконець цїлий лис стає білий. Чим скорше настає зима, тим скорше лис біліє. Друга відміна полярного лиса, синий лис, не зміняє барви волоса. Позаяк білі лиси задержують на хребтї темний спідний волос, то лїтом, коли їм брак білого довшого волоса, дуже мало що відріжняють ся від тих синих лисів, що вже значно вилїнили ся. Замітне також і то, що сині лиси на Алясцї суть майже о цїлу долоню більші від білих, та й волос у них

Читайте розвідки з наук природних, бо ті найбільше придатні до житя; они познакомляють нас з творами і силами природи та учать нас, як використовувати ті твори і сили природи для себе. — 5) Читайте всїлякі книжки і ґазети господарскі, торговельні і промислові, бо з них научите ся господарити, торгувати і жити промислом.— 6) Читайте всїлякі справозданя, оповістки, заяви, переписки і т. д., бо зі всего можете щось довідати ся, все може вам на щось придати ся. Читайте взагалї все, що можете де роздобути, а чим більше будете читати, тим більше призбираєте собі знаня і відомостий, тим висше буде ваше образованє.

— Чого треба до спілок для продажі збіжа? В инших краях показало ся, що дуже добре, коли самі господарі стануть до спілки і возьмуть ся до продажі збіжа. Чи не могло би так і у нас бути? Як гадаєте? — Одні скажете на то, що могло би так бути, другі покиваєте головами і скажете, що нї! — По чиїй сторонї правда? — Більше по тих, котрі кажуть, що нї. А чому? До спільної продажі збіжа треба насамперед спільників, а наші люди дуже неохотно стають до спілки, одні другим недовіряють, нема щирости, взаїмної любови і довіря. Треба отже старати ся, щоби то було. Дальше: збіже на продаж повинно бути о скілько можна однакове, однаково чисте. У нас у кождого господаря инше збіже. А чому? Бо кождий має инше насїнє, инакше ходить коло свого збіжа, кождий инакше єго вичищує а всї по найбільшій части лиш віячкою на вітрі, а млинків дуже мало. Отже що робити? Треба насамперед о то старати ся, щоби в одній громадї, коли вже не всї люди, то бодай кількох господарів, найблизших свояків, добрих приятелів, уживали однакового насїня, однаково добре обрабляли поле і однаково добре очищували збіже. До спільної продажі збіжа треба спільного шпихлїра. А де він? Громадский? А як громада не дасть? Нема тогди иншої ради, лиш щоби у одного із спільників зробити склад збіжа. Але тогди той один мусів би взяти на себе роботу в шпихлїри: приймати збіже до него, записувати і видавати, очищувати і сортувати, доглядати, щоби не зіпсувало ся. А то велика трудність і хто небудь не зробить того, бо хоч би взяв всю роботу в шпихлїрі і мав найлїпшу волю єї робити, мусїв би ще бути письменним чоловіком. З того виходить, що в спілцї для продажи збіжа мусїв би бути бодай один письменний чоловік. Ба, але тепер найважнїйше: де єго і кому продавати? Ану-ж дотеперішні купцї змовлять ся і не схотять купити? Ну, того нема чого так дуже бояти ся; купець би таки знайшов ся, лиш треба би уміти торгувати збіжем, знати де вишукувати купця. З того всего виходить, що, аби у нас могли позаводити ся спілки для продажи збіжа, треба ось чого: Передовсїм треба людий, котрі би мали духа підприємчивости і спільности, котрі би були взаїмно щирі для себе і вірили собі; треба щоби такі люди дібрали ся і щоби межи ними був бодай один такий, котрий би знав ся на торговли збіжем (бодай трошки) та був письменний. Дальше треба, щоби ті люди вже тепер порозуміли ся з собою і уживали однакового насїня і однаково управляли збіже, та в такій скількости, яку би уважали за найпотрібнїйшу. Треба би, щоби один з них зробив у себе склад збіжа, а другі щоби помагали єму опісля на складї очищувати і сортувати. Наконець треба би, щоби они мовчали о тім, що заложили собі спілку, щоби о тім нїхто не знав, а особливо дотеперішні купцї, котрі би їм схотїли може робити конкуренцию в продажи. Таких людий у нас ще дуже маленько, але все-таки вже би десь знайшли ся, а скоро би лиш раз заложили маленьку спілку, то она би незадовго розросла ся і станула сьміло і отверто на ноги. За нею пішли би відтак і другі.

— Зміна плодів в городї. В городї таке правило: „через лїто не повинна анї одна грядка стояти пусто", а то значить: коли з грядки щось збере ся, то треба єї знов чимсь засадити. Кождий кусник землї мусить через цїлий рік давати плоди, але то дасть ся лиш тогди осягнути, коли насамперед город добре гноїть ся, а відтак коли відповідно зміняє ся плоди. В тій цїли дїлить ся город на чотири части: Першу часть гноїть ся добре і на ній садить ся всїлякі роди капуст, салату, редков, огірки (під огірки старий гнїй). — Друга часть повинна бути погноєна в осени попередного року. Тут садить ся: морква, цибуля, шпінат, селера, фасоля і т. д. — Трета часть майже без гною, а на ній горох і богато ростин з другого відділу. — В четвертім відділї такі ростини, що ростуть через цїлий рік. Коли подїлить ся город, то на одній і тій самій грядцї можна і два, три роди городовин садити по собі одного року і они будуть красно удавати ся. Так можна в першій части по ранних каляфіорах і головчастій салатї межи нею або по ранній редьковцї садити шпінат і пізну капусту. В другім відділї можна по салатї садити селеру, по шпінатї фасолю і т. д.

— Лип на пташки робить ся з білих ягід омели, ростини з жовтаво зеленим листєм, котра купками росте на деревах як ясенї, липи, трепети і т. п., а котру тепер на деревах найлїпше видко; здалека виглядає она на дереві як би велике гнїздо. Ягоди ті розтирає ся і заварює ся, а відтак мастить ся нею прутики, на котрі мають ловити ся пташки. Можна також розтопити 6 частий кольофонїї в 4 частях ріпакового олїю осторожно на грани, (не коло поломіни).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 23 марта. При тїснїйших виборах в середмістю і на Леопольдштадтї побідила партия поступова; вибрано дра Коппа, Врабеца, Ноского, Кронаветтера і Карайза. По виборах зробили антисеміти велику демонстрацию, повибивали вікна та порозбивали кілька склепів. Полїция зробила порядок і арештувала 19 людий.

Атини 23 марта. Російский посол Ону був на довшій авдиенциї у короля грецкого, котрий відтак приймав у себе міністра Делїянїса, а тогди правительство видало приказ списати всїх 52-лїтних мужчин в цїли мобілїзациї, котрі би мали утворити залогу для оборони міст.

Атини 23 марта. Урядова ґазета оголосила вчера декрет о утвореню 12 нових баталїонів, 14 батерий, одного баталїону женїйного і шість компанїй тренів.

Канеа 23 марта. Битва коло Малякси скінчила ся вчера. Туркам не удало ся запровянтувати форт; згинуло 10 Турків а богато єсть поранених. Башибожуки рабують.

Петербург 22 марта. „Правит. Вістн." оголосив постанову держав о бльокадї Крети.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	5.55	2·06	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·08	2·19	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[9]

[1]) Від 1 червня до 30 вересня. [2]) Від 10 липня до 31 серпня. [3]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [6]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [7]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. [8]) Від 16 червня до 31 серпня що день. [9]) Від 16 червня до 31 серпня в недїлї і сьвята. [10]) Від 16 червня до 31 серпня в тиждневі дни.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

грубший і коротший, як у білих.

Лис полярний жиє всюди на далекій півночи в сторонах підбігунових як на островах так і на суши і неправдою єсть, мовби то в одних сторонах (н. пр. на Ісляндиї) були лиш самі сині, а в других (н. пр. на Шпіцберґах) лиш самі білі лиси; обі відміни знаходять ся всюди. Лис полярний лиш там, де суть люди, робить собі нори; впрочім ховає ся в печерах, між скалами і сидить в них через день лиш тогди, коли на дворі велика непогода. Він живить ся всїм, що єму попаде ся; найбільше шкодить морским птицям, в часї, коли они сидять на яйцях. Коли єго голод припре, то він лїзе і до хат і краде все, що лиш єму попаде ся, навіть зовсїм нездалї для него річи. Замітне то, що лис полярний, не так, як наш звичайний, не боїть ся чоловіка, а противно, ходить всюди за ним і своєю влїзливостию так єму допікає, що той аж не знає як собі дати в нім раду. Штелєр так описує полярного лиса на островах Берінґа:

В часї нашого побуту на островах Берінґа пізнав я того лиса аж надто добре. Зьвірята ті пхали ся до наших хат чи в день чи в ночи і крали все, що лиш дало ся взяти, навіть такі річи як кожі, палицї, мішки, черевики, панчохи, шапки і т. п. З непонятною зручностию уміли они скинути з наших бочок тягар, що важив кілька пудів, і вибрати звідтам мясо, так, що ми зразу не хотїли тому й вірити. Коли ми здоймали шкіру з яких зьвірят, то закололи при тім і два, три лиси, бо они пхали ся до нас і виривали нам мясо з рук. Коли ми щось хоч і як добре закопали та привалили камінєм, то они не лиш то зараз вишукали, але й повідсували камінє в той спосіб, що кількох їх ставало до одного каменя і сунули єго плечами, як люди. Коли ми щось повісили на колї, то они або підкопали кіл і звалили єго, або один з них лїз по нім як кіт і скидав. Ходили слїд в слїд за нами і дивили ся, що ми робимо. Коли вода викинула яке зьвіря на беріг, то они зараз були при нім і роздирали, заким ще хто з людий міг добічи, через що нам робили велику шкоду, а коли не могли всего з'їсти, понесли кусенями між скали і там закопували та вертали знову по дальші. При тім кількох стояло на варті і дивили ся, чи не ідуть люди. Коли побачили, що хтось іде, то зараз кидала ся їх цїла купа і порпали в піску так пильно, що в одній хвили запорпали цїлого медведя морского так, що й слїду не було видко. В ночи, коли ми спали на поли, то стягали з нас шапки, або таки тягнули боброві покривала та кожі з під нас. Коли ми одного разу поклали ся на сьвіжо убиті видри, для того, щоби они їх не закрали, то они їх таки під нами повигризали та випустили з них кишки. Ми не могли инакше спати, лиш з дручками в руках, щоби від них відганяти ся. Коли ми удавали, що спимо, то они прийшли і обнюхували нас, чи ми ще живі чи мертві. Першого дня, коли ми станули на острові і взяли ся хоронити наших погибших, то они за той час, коли ми копали гроби, повідкусували мерцям носи і пальцї. Скоро вийдуть на беріг морскі медведї, то лиси що рана навідують ся до них, обнюхують їх, чи котрий не здох, або чи нема де якого задушеного молоденького; коли знайдуть, то зараз забирають і так роблять нїби службу грабарів. Они нам були вже так надоїли, що ми їх убивали без милосердия. Я сам третого дня по нашім приїздї убив їх 70 штук до трох годин. Лисови було лиш наставити мясо а він зараз підходив до руки і дїставав сокирою по голові. Найсьмішнїйше то, що коли було зловити лиса за хвіст, то він сїпав ся і рвав ся з цїлої сили, доки аж кусень шкіри з хвоста не лишив ся в руцї; лис тогди відбіг, станув, оглянув ся на хвіст і став крутити ся як шалений доокола за своїм хвостом.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.